

Тварини та їхня життєдіяльність

The background of the slide features a repeating pattern of vertical stripes in light yellow and light blue. Overlaid on these stripes are numerous paw prints in various shades of brown, tan, and beige, scattered across the entire surface.

Мета: узагальнити, систематизувати, провести контроль знань учнів з теми

Тип уроку: контроль знань з окремих тем

Життєдіяльність - сукупність процесів, які відбуваються в живому організмі й підтримують у ньому життя

Вікіпедія

Вступна вправа

Пригадайте сутність проявів життєдіяльності живих організмів і зіставте визначення процесу з його назвою:

А	Зміна положення частин або тіла в просторі	1	Живлення
Б	Відтворення собі подібних, що веде до збільшення кількості особин	2	Дихання
В	Надходження поживних речовин, необхідних для життєдіяльності	3	Транспорт речовин
Г	Переміщення речовин в організмі за допомогою певних рідин	4	Виділення
Д	Видалення з організму продуктів обміну речовин	5	Рух
Е	Формування кількісних змін, збільшення розмірів, маси істот	6	Подразливість
Є	Сприйняття впливів довкілля і відповідь на них	7	Розмноження
Ж	Надходження в організм кисню і виділення вуглекислого газу	8	Ріст
З	Формування якісних змін організмів упродовж життя	9	Розвиток

Рух у тварин

Локомоція тварин – сукупність активних рухів, за допомогою яких тварини переміщуються в просторі (у повітрі, воді, ґрунті).

Способи живлення тварин

1. Рослиноїдні;

2. М'ясоїдні або хижаки;

3. Всеїдні;

4. Паразити;

5. Сапротрофи або мертвоїди.

Прояви життєдіяльності тварин

Дихання

Типи дихання:

- Аеробне або кисневе

- Дихання з використання кисню;
- Характерне для більшості тварин

- Анаеробне або безкисневе

- Дихання без використання кисню;
- Характерне для паразитів, наприклад паразитним червам.

Прояви життєдіяльності тварин

Транспорт речовин

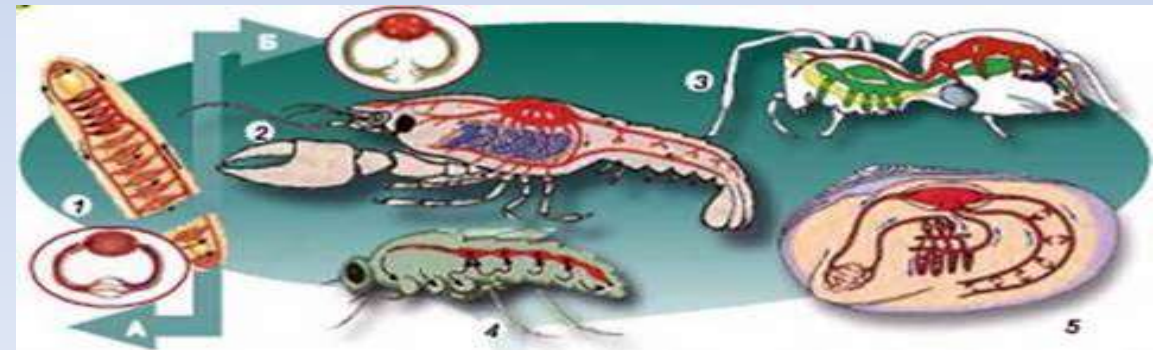
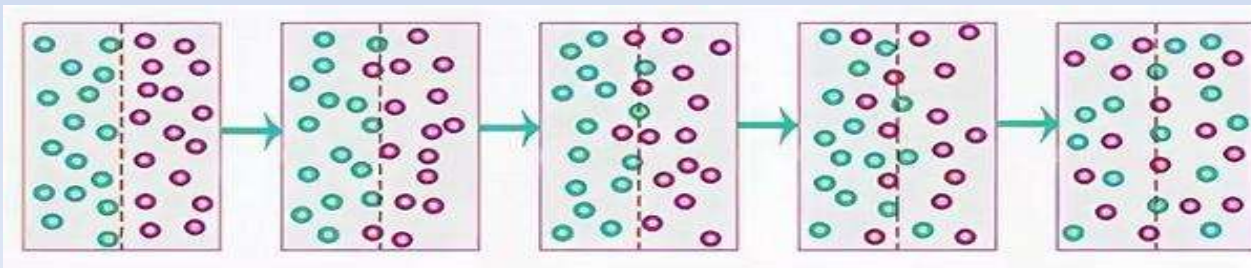
Шляхи транспорту речовин:

- Транспорт речовин шляхом дифузії:

- Дифузія – це процес проникнення молекул однієї речовини між молекулами іншої речовини;
- Характерний для більшості дрібних безхребетних тварин.

- Транспорт речовин за допомогою кровоносної системи:

- Необхідна циркуляція рідини (кров, гемолімфа);
- Характерний для хребетних тварин.

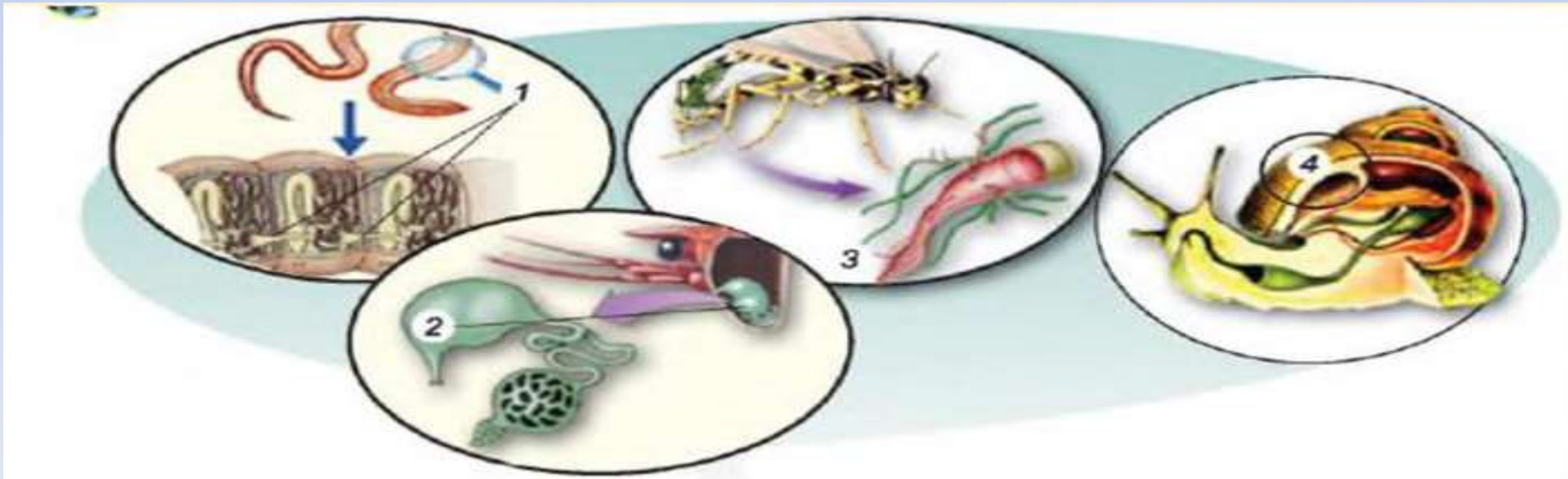

Прояви життєдіяльності тварин

Виділення

Виділення – це процес видалення з організму кінцевих продуктів обміну речовин (вуглекислий газ, надлишок води) та шкідливих речовин (амоніак, сечова кислота), що утворюються в результаті хімічних реакцій.

Прояви життєдіяльності тварин

Дихання	кисень, який надходить під час дихання необхідний для розщеплення їжі в клітинах та отримання енергії. Таке дихання називають аеробним . У багатьох безхребетних тварин (наприклад, у медуз, дощового черв'яка) кисень надходить через покриви шляхом дифузії, а в складноорганізованих тварин є органи дихання: зябра (водні молюски, риби), трахеї (комахи), легені (плазуни, птахи, ссавці). Паразитам, які живуть у кишечнику, кисень взагалі не потрібен. Вони отримують енергію за допомогою анаеробного безкисневого розщеплення їжі
Транспорт речовин	транспорт кисню, вуглекислого газу, гормонів, поживних сполук у тілі більшості тварин здійснюється за допомогою дифузії (у багатьох дрібних безхребетних тварин) або кровоносної системи (наприклад, у хребетних тварин), у якій циркулює рідина. Рідиною кровоносної системи може бути кров або гемолімфа
Виділення	позбавляє тварину від кінцевих продуктів обміну речовин (вуглекислий газ, надлишок води), шкідливих сполук (амоніак, сечова кислота), що утворюються в результаті хімічних реакцій. У більшості тварин для організації виділення є спеціалізовані органи - нирки, видільні залози, видільні трубочки тощо

Висновки

- На відміну від рослин, більшість тварин здатна до активних рухів, які здійснюються завдяки скелету та скороченню м'язів
- Основні прояви життєдіяльності визначаються типом живлення, дихання, транспортуванням речовин, виділенням та здатністю до активного руху

Тестування

Пройдіть за посиланням, виконайте роботу

<https://vseosvita.ua/test/start/oqf311>

Домашнє завдання

Повторити типи клітин і тканин тварин

Навчаємося пізнавати

У рослинному світі відомі рослини-хижаки (наприклад, росичка, венерина мухоловка), які живуть у воді прісних водойм, на болотах, бідних сполуками Нітрогену. Неминуче в таких умовах азотисте голодування хижі рослини компенсують за рахунок перетравлювання невеликих тварин

Подумайте, почитайте й підготуйте повідомлення про подібність й відмінність живлення тигра й венериної мухоловки

Біологія + Техніка

Біоніка - це наука, яка використовує принципи побудови тіла організмів й організацію життєвих функцій для створення технічних систем.

Особливу увагу біоніки приділяють вивченню механізмів пересування тварин з метою створення пристроїв, роботів, які б ефективно переміщалися в різноманітних умовах: по морському дні, в печерах, горах, висотних спорудах.

Запропонуйте свій варіант технічного пристрою, у якому було б використано один із різноманітних способів активного руху тварин